

4. Ревенко Н.Г., Зеніна-Біліченко А.С. Публічне адміністрування в місцевому самоврядуванні: порівняльний аспект. URL: <http://slavutajournal.com.ua/archiv-nomeriv/slavuta-vipusk-8-2014/publichne-administruvannya-v-miscevomu-samovryaduvanni-porivnyalni-j-aspekt/>

5. Фінансове право: навч. посіб. / В.М. Вишневецький, Ю.І. Пивовар, І.П. Устинова. Тернопіль: Вектор, 2015. 364 с.

УДК 342.9:5.08(043.2)

Юринець Ю.Л., д.ю.н., доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБОРОНОЗДАТНОСТІ УКРАЇНИ

Рішенням РНБО від 28.04.2014 р. «Про заходи щодо вдосконалення формування та реалізації державної політики у сфері інформаційної безпеки України», введеним в дію Указом Президента № 449/2014 від 01.05.2014 р., передбачена необхідність вдосконалення нормативно-правового забезпечення та попередження й нейтралізації потенційних і реальних загроз національній безпеці в інформаційній сфері.

Відповідно до «Стратегічного оборонного бюлетеню України», схваленого рішенням РНБО від 20.05.2016 р., яке (рішення) введене у дію Указом Президента України від 06.06.2016 р. № 240/16, серед напрямків оборонної реформи передбачено забезпечення, зокрема, інформаційної підтримки сил оборони з боку громадянського суспільства та волонтерських рухів України.

Проблема впливу рівня забезпечення інформаційної безпеки держави на забезпечення обороноздатності країни, зокрема, України, розглядалася у низці робіт [1-3 та ін.].

Вважається загальноприйнятим, що інформація – невід’ємна частина будь-якої військової кампанії. Як зазначає проф. Богданович В.Ю. [1], найпотужнішим впливом на забезпечення воєнної безпеки України є інформаційний, що здійснюється через глобальні інформаційні мережі; значна частина зовнішніх інформаційних загроз фактично є різновидом воєнних загроз, і саме ці загрози є одними з найнебезпечніших для систем забезпечення воєнної безпеки держави [1, с. 47].

Негативна ворожа інформація з боку країни-агресора має на меті забезпечення зневіри народу у справедливості опору агресії та у кінцевій перемозі, підсилення розбрату в суспільстві, а також розбрату між суспільством та сектором оборони, підрив морального стану особового складу військ країни-об’єкта агресії, переконання населення, особового складу військ країни-об’єкта агресії у неправомірності позиції її воєнно-

політичного керівництва щодо відстоювання і захисту своїх національних інтересів, які є предметом конфлікту, тощо.

Варто зазначити, що ще давньокитайський філософ і військовий діяч VI ст. до н.е. Сунь Цзи знав про ефективність негативних інформаційних впливів з метою підриву обороноздатності країни (підрив престижу керівництва супротивника; розпалювання сварок й зіткнень серед громадян ворожої країни; сковування волі воїнів супротивника «піснями та музикою» тощо)¹¹.

Ізраїльський військовий інструктор Цві Аріелі вказує, що інформація – невіддільна частина будь-якої військової кампанії [3].

Ю.О. Горбань [465, с. 140] наголошує, що в інформаційній війні проти України Росія застосовує практично весь арсенал впливу на свідомість людей.

Так, житель Донецька згадує події 2014 року (мовою оригіналу): «Я помню этот «референдум». За несколько дней до этого по одному из российских телеканалов ведущая новостей рассказала, что в Донецке ставят метки на домах русскоговорящих граждан. Мы с женой хихикнули тогда. Какая чушь!.. Потом эту чушь всерьез пересказывали друг другу люди на референдуме... И мы вдруг поняли, что народ массово начал сходиться с ума»¹².

Зокрема, завданням інформаційної підтримки у військах може бути забезпечення їх високих морально-психологічних якостей і готовності до виконання завдань, психологічної стійкості до застосування противником інформаційно-психологічної та психотронної зброї тощо.

Інформаційні атаки можуть мати вирішальну роль і у зовнішньополітичному аспекті: обґрунтування необхідності розв'язання конфліктної ситуації шляхом збройного насильства; переконання світової спільноти у справедливості своїх претензій до країни-об'єкта агресії; створення коаліції країн-союзників для підтримання своїх намірів тощо.

Разом із тим, і країна – жертва агресії може і повинна здійснювати контрпропагандистські заходи у вказаних напрямках, зокрема, з метою розкриття істинних задумів державного і військового керівництва агресора та формування й підтримання антивоєнних думок і настроїв серед населення країни-агресора, негативного ставлення до завдань та мети збройної агресії, небажання прямо чи опосередковано брати участь у конфлікті; погіршення морально-психологічного стану особового складу військ країни-агресора, зниження готовності до виконання завдань; створення міжнародної коаліції на підтримку жертви агресії, отримання від відповідних країн та міжнародних організацій реальної воєнної, матеріально-технічної, економічної, політичної й інших видів допомоги та

---

¹¹ <http://groza-news.com.ua/?p=1399>

¹² <http://hronika.info/obwestvo/141857-kak-zhivetsya-v-donecke-posle-dvuh-let-v-dnr.html>

впливу на агресора.

Вирішення вказаних завдань сприятиме суттєвому підвищенню рівня інформаційної безпеки держави в цілому та збройних сил зокрема.

Література

1. Богданович В.Ю., Ворович Б.О., Марко Є.І. Інформаційна безпека як основа воєнної безпеки держави та суспільства. Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. 2018. № 3. С. 44-48.

2. Замаруєва І.В., Рось А.О. Забезпечення інформаційної безпеки держави у воєнній сфері при запобіганні і стримуванні воєнного конфлікту. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2012. Вип. 28. С. 12-15.

3. Цви Ариэли. Информационная война: как Украине победить путинскую Россию? *Обозреватель*. 11.07.2016. URL: <http://obozrevatel.com/blogs/78045-informatsionnaya-vojna-kak-ukraine-pobedit-putinskuyu-rossiyu.htm>

4. Горбань Ю.О. Інформаційна війна проти України та засоби її ведення. *Вісник НАДУ*. 2015. № 1. С. 136-141.